

Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Zijn verhaal ging over mosasaurusnieuws uit Maastricht. Door middel van een aantal leuke onderzoeken zijn nieuwe feiten aan het licht gekomen. Zo ging 'Bèr' door het röntgenapparaat en werd vers zee-fruit gevoerd aan een model.

Bij Bèr, de *Prognathodon saturator*, zijn bobbeltjes op een rib aangetroffen. Deze leverden vele vragen op. Wat zijn het voor bobbeltjes? Is het normaal, zijn het bijvoorbeeld spieraanhechtingen? Dit is niet waarschijnlijk, er is geen symmetrie herkenbaar en nog nergens ter wereld zijn ze eerder aangetroffen bij deze beesten. Was het kanker? Ook dit is niet waarschijnlijk omdat het bot intern niet was aangetast. Een ontsteking dan misschien? Gelet op de toestand van het bot was dat niet waarschijnlijk. Blijft over het vermoeden dat de bobbeltjes het gevolg zijn van een trauma; letselschade!

Carinodens is een zeldzaam beest. Er zijn slechts enkele tanden gevonden in Marokko, Brazilië en Bulgarije en

onlangs op De Krim. De ontdekking van een nieuw onderkaakfragment met enkele voortanden bracht meer informatie mee. De *Carinodens* bleek een hetrodont gebit te hebben: zeven kleine tandkassen en vijf grote tanden in de kaak. De kleine langwerpige tanden staan wijd uit elkaar, ver van het kaakscharnier. Hiermee kon *Carinodens* zijn prooi goed beetpakken. De vijf grote tanden staan dicht bij het scharnier. Zo kon de prooi 'gekraakt' worden. *Carrinodens* had dus een bek als een 'spaghettitang'. De korte tanden zitten achter in de kaak. Deze hebben een kauwfunctie. Een gebit dat uitermate geschikt is om schaaldieren mee te eten. Om na te gaan welke schaaldieren dit dier at is een kaakmodel met tanden gemaakt van siliconenrubber. Dit model is vervolgens 'gevoerd' met diverse schaaldieren. De bijtkracht op de achterste tand bleek vergelijkbaar met de bijtkracht van de mens. *Carinodens* at vermoedelijk kleinere schelpdieren als wulk en oester, ook gamba's, chinese krabben, zee-egels en mosselen komen in aanmerking. Inktvis en pinkrab waren een te grote prooi.

Ook is er onderzoek gedaan naar de vraag of mosasaurus een gevorkte tong had. Dit wordt waarschijnlijk geacht omdat ze wordt beschouwd als familie van de Komodowaraan. Ook in zee levende reptielen bezitten gevorkte tongen.

Verder is de mosasaurus 'onder het mes' gegaan. Zijn kaak is achter in de bek aangetast. Dit wordt de zogenaamde 'Bemelse ontsteking' genoemd. Met behulp van de CT-scan werden holtes zichtbaar gemaakt, waaruit men kon afleiden dat het betreffende dier inderdaad aan een ontsteking leed. Veel botweefsel ontbrak, in de holte was ruimte voor een halve liter ontstekingsvocht.

Het huidig onderzoek richt zich vooral op de verhoudingen $^{12}\text{C}/^{13}\text{C}$ en $^{18}\text{O}/^{16}\text{O}$ in tandglazuur. Hiermee wordt onderzocht in welk klimaat de dieren leefden en welk soort voedsel werd gegeten. Met name de ^{18}O is een indicator omdat dit isotoop uit de tand correleert met dat wat in de kalk uit het voedsel aanwezig is.

De landelijke contactdag kreeg een feestelijk tintje. Nadat de lezingen waren gehouden sloot de vice-voorzitter, mevr. L. R. E. P. Smit, deze bijeenkomst, waarna zij gelijk een buitengewone ledenvergadering opende. De reden hiervan was het toekennen van een erelidmaatschap.

Werner Felder erelid van de NGV

Cees de Jong

C. de Jong, Tapuitlaan 96, 7905 CZ Hoogeveen, jonghij@home.nl

Mevr. Smit hield een betoog over de kwaliteiten en wapenfeiten van het te benoemen erelid. Hij is een groot respect afdwingende autodidact op het gebied van de geologie en prehistorie van Limburg, met een internationale faam en netwerk. Hij was vroeger verbonden als geoloog aan het Geologisch Bureau voor het Mijngebied te Heerlen. Hij was een pionier op het gebied van het bestuderen en beschrijven van de Limburgse mariene kalksteenafzettingen met als belangrijkste product een internationaal erkende en gebruikte stratigrafische indeling. Hij is een pionier op het gebied van de beschrijving van de Limburgse vuurstenen, als voorkomen en als materiaal. En op het gebied van het ontsluiten van neolithische vuursteenmijnen in Zuid-Limburg. Hij deed dit vooral vanuit zijn oor-

spronkelijke beroep als mijnwerker. Hij heeft zo een unieke prestatie geleverd als projectleider en als grote bezieler van het opgravingssteam. Deze vuursteenmijnen zijn dankzij hem de best ontsloten en gedocumenteerde ter wereld. Hij is auteur van honderden artikelen, zowel wetenschappelijk als populair. Hij schreef enkele boeken over de geologie in en rond Zuid-Limburg, inclusief de Ardennen over alle geologische tijdperken, van de Cambrische Maasgesteenten tot en met de löss. Hij is een zeer gerespecteerd organisator en gids van vele honderden excursies en de befaamde geologische weekenden. Hij is een ontwerper en docent van geologische cursussen, een begenadigd spreker met een eigen stijl. Hij is educatief en stimulerend in de richting van de jeugd.

Hij heeft veel betekend voor de NGV afdeling Limburg, met name ook als bestuurslid, en is nog steeds actief aanwezig bij determinatie van fossielen en gesteenten.

De vraag van mevr. Smit: 'over wie hebben we het dan?' De ledenvergadering antwoordde: 'Werner Felder!'

De vice-voorzitter droeg daarna namens het bestuur Werner Felder voor als erelid van de Nederlandse Geologische Vereniging. De ledenvergadering gaf met luid applaus haar goedkeuring. Hierna werd Werner Felder geïnstalleerd als erelid van de NGV. Dit ging gepaard met een bos bloemen, een enveloppe en de oorkonde.

Werner Felder sprak daarna een kort dankwoord. Hierna sloot de vice-voorzitter de vergadering.